

פנחס

גליון מס' 416

יז' תמוז תשפ"ב

לתת מעצמך

הרב אפרים שרבני שליט"א

העניין טעון גביה • נא לא לקרוא בשעות התפילה

לחטיל שלום בינה לבין בעלה. "תירקי עליי תירקי עליי, העיקר שיהיה לכם טוב בבית". ומסופר עוד בתלמוד, שרבי מאיר עזב את הבית שלו למשך שלוש שבתות רק כדי להשכין שלום בין זוג שהיו רבים ביניהם כל שבת עד שהפסיקו לריב. זה מה שעניין אותו, עזב בית, עזב ילדים, עזב את השקט שלו רק בכדי לדאוג לאנשים לשקט. לכן עד היום מי שאומר אלקא דמאיר ענני השם יתברך מציל אותו.

לא מזכירים אנשים שדואגים רק לעצמם גם אם הם צדיקים, צדיק 'אגואיסטי' לא מזכירים אותו, לא אומרים זכותו תגן עלינו, אבל על רבי שמעון בר יוחאי שהיה מוכן להקריב את כל נשמתו בשביל עם ישראל אומרים עליו זכותו תגן עלינו.

כל זמן שאתה חי אל תפספס שום הזדמנות לעשות טובה ליהודי "כי אין במוות זכרך", אחרי שאדם עוזב את העולם הזה גם אם הוא יזעק שהוא רוצה להגיד רק אמן אחד לא יתנו לו שום אפשרות, יהיה מי שיהיה. לכן כל זמן שאתה חי תעשה הכל בשביל להוציא אנשים מהסבך.

רבי אליעזר היה אביו של הבעל שם טוב, הוא היה בגיל מאה ואשתו היתה בת שמונים, והי' החזיר לאשתו את הכוחות לכך וזכתה להתעבר בבעל שם טוב. חמש שנים גידל אותו רבי אליעזר ולאחר מכן נסתלק לבית עולמו. קודם שנסתלק הוא קרא לבנו, לחץ את ידו ואמר לו "בני, אני לא אכביד עליך, אתה עדיין קטן, אבל יש לי שתי בקשות: האחת, אל תפחד מאף אחד יש לך את ה' יתברך, אם תחזיק בו חזק, אתה לעולם לא תיפול. והבקשה השנייה, אהוב כל יהודי בכל נשמתך. כל מה שיש לך לעזור ליהודי תעזור, מכל הנשמה, תתן לו הכל, אל תשאיר לעצמך אפילו פרוט אחד. אם תעשה כך, הצינור שלך לעולם לא יתרוקן". לאור דברים אלה הלך הבעל שם טוב במשך כל חייו ומהם זכה לכל מה שזכה. זה כל היהודי: לתת! לתת את הנשמה ואת הלב. לא תתן אתה מיותר כאן, חבל.

רבינו עובדיה יוסף זצ"ל סיפר על תלמיד חכם אחד שהיה מלמד תורה הרבה. יום אחד הוא שם לב לכך שהוא לא מספיק ללמוד, סגר את עצמו באיזה בית למשך כמה חודשים והיה לומד במשך כל היום. והנה הוא רואה שאלוהי הנביא זכור לטוב הפסיק לבוא אליו, קודם לכן אלוהי הנביא היה בא אליו כל יום ומלמד אותו תורה במשך שעותיים, כל מה שהיה שומע במתיבתא דרקייעא היה מספר לו.

וכך עברו שבעה חודשים. הוא הצטער מאד על כך שאלוהי הנביא הפסיק לבוא אליו. הוא התענה כמה תעניות ונגלה אליו אלוהי הנביא בחלום ואמר לו "השם יתברך אמר לי לא לבוא אליך, כי מי שסוגר את הדלת שלו בפני עם ישראל, השם יתברך לא מרשה לי לדבר איתו". מיד הוא שינה את דרכו, פתח את דלתו ונתן רשות לכל מי שרוצה לבוא וללמוד אצלו, ומאז חזר אלוהי הנביא להתגלות אליו וללמדו תורה.

ככה ה' רוצה אותך עם יד פתוחה, יד שמושיטה עזרה. אפילו אדם ששואלים אותו איך מגיעים לבית הכנסת, לרחוב מסוים, זה חסד, אפילו אדם שמבקשים ממנו להרים חבילה מסוימת לרכב זה חסד. חסד נמדד אפילו לפי שניה אחת. והכי חשוב, שאולי בשביל הרגעים האלו באת לעולם.

החזון איש זצ"ל אמר לבחור מבוגר שבא אליו לבקש ברכה למציאת זיווגו, שהעצה לזה היא שיתפלל על חבריו **המשך שיחת הרב בעמ' 3**

תורה מספרת, שאליעזר הולך לבקש כלה ליצחק אבינו. והוא מציב לו סימן, הנערה שתמצא בעלת חסד גדולה ותסכים להשקות אותו ואת הגמלים היא המתאימה ביותר ליצחק אבינו.

והנה כשהגיע אליעזר לבאר, איתו הגיעה גם רבקה. המדרש מספר, שברגע שהתקרבה רבקה לבאר אירע דבר פלא, המים שבבאר העמוקה עלו וצפו לקראתה. היה זה נס גדול לראות כיצד מים בעומק של כמה מטרים לפתע צפים ועולים בעבור נערה, אך עם כל זאת אליעזר עדיין המתין בסבלנות. אמנם ברגע שרבקה ניגשה אליו והחלה להשקות אותו ואת הגמלים, הוציא מיד אליעזר את השרשראות והצמידים של הזהב, ואמר לה, שהיא תזכה להיות הכלה של יצחק.

אומר בעל ה'דברי ישראל', שעם כל הנס המופלא שאירע לרבקה, לא נתפעל אליעזר מכל ולא מיהר לענוד לה את התכשיטים, אלא רק ברגע שהבחין שכל מהותה של נערה זו היא נתינה. והסיבה היא אחת, שלבנות את בית ישראל לא בונים ממופתים וניסים, לבנות את בית ישראל, בית שיצא ממנו יעקב אבינו ו-יב' השבטים, בונים רק מחסד, רק מחסד אפשר לבנות בית כזה. זה יסוד מאוד גדול, אהובי.

ממי היית מתפעל יותר, מרב שעושה מופתים או רב שאכפת לו וכואב לו כשהיודים בצער? הרבה היום היו מתפעלים ממופתים, מאיזו ידיעה שהוא הצליח לגלות עליך בלי שתספר לו, אך הקב"ה ממנו לא מתפעל. רב שיהיה הממשיך של עם ישראל לא יבקשו ממנו לעשות מופתים, יבקשו ממנו משהו הרבה יותר חשוב, לאהוב יהודים ולדאוג להם כמו שהוא אוהב ודואג לילדים שלו. רב שלוקח ללב, ממנו הקב"ה מתפעל.

דעו לכם, אולי לא כל כך אומרים את זה בחוץ, אבל אחד הדברים הכי חמורים ביהדות, הוא אדם שדואג לעצמו, שרואה רק את עצמו ואת הצלחתו שלו. איתו אי אפשר לבנות בית, בעצם איתו אי אפשר לבנות כלום. לא סתם הניחה התורה את החסידה ברשימה של העופות הטמאים, עופות שאסור לאכול.

הגמרא ושאלת, מדוע שמה חסידה? ועונה "משום שעושה חסד עם חברותיה". והרבה שאלו וכי זה דבר רע? לעשות חסד? למה התורה לא רוצה את החסידה? והתשובה היא, שלעשות חסד רק עם הקרובים אין יותר רע מזה. אם כל מי שזר לך לא מעניין אותך מחר מה יהיה איתו, זה אבי אבות הטומאה, לכן החסידה קיבלה אות קלון. ה' יתברך לא רוצה לראות אותה על השולחן היהודי.

לפני הכל, תסתכל שיש עוד אנשים מחוץ לארבע אמות שלך. תסתכל שאתה לא לבד. אם אין לנו את הפרמטר הזה אין לנו כלום.

אנשים שדאגו לעצמם בסוף לא נשאר מהם כלום. נח היה צדיק, אבל הוא דאג לעצמו, היה לו קר הוא קנה לעצמו פרווה, אבל אברהם אבינו לא קנה פרווה אלא דאג לקנות עצים בכדי לחמם את כולם. בגלל זה לא אומרים נח אבינו, ולא ענו אלקי נח, כי צדיק שדואג לעצמו אף אחד יותר לא יזכיר אותו, אבל מי שדואג לאחרים זכרו וזכותו תעמוד לעולם, "עננו אלוקי אברהם עננו".

רבי מאיר בעל הנס כל ימיו היה עוסק בשלום בית, עם כל הקדושה שלו הוא ביקש מאשה שהיו לה בעיות שלום בית שתירק בעיניו רק בכדי

זה הזמן להרענן
צ'ק יו ס'ל ש'לז'ויוס

להזמנת דיסקים של שיעורי הרב אפרים שרבני שליט"א: הרב חיים 055-6777644

זמני השבת ירושלים	
הדלקת נרות	לנוהגים 40 דק'
19:11	19:31
ציאת השבת	ציאת השבת (ר"ת)
21:17	20:22

מצא את ההבדלים

פעם פנה תלמיד ותיק לרבו הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל ושאלו: "הרב יכול להגדיר לי מה זו אישה?!". הרב בן ציון תמה על השאלה: "להגדיר לך מה זו אישה?! אני נשוי עשרות שנים באושר, זקן לבן כבר צמח לי ועדיין איני יודע להגדיר מה זו אישה, אך מי צריך הגדרות? וכי תינוק יודע להגדיר אב ואם כדי לחוש אהבה אליהם?! השאלה היא אחרת: 'מדוע נבראנו שונים?!'. והתשובה היא, שכך הקב"ה ברחמיו גזר, שעל ידי השוני שלכם, על ידי הדעות ההפוכות זה מזור, יתקיים העזר כנגדו ותגיעו לשלמות! לזה צריכים לשאוף כל זוגי". אין שום בעיה שאדם ירצה להבין מעשיה של אשתו, אדרבה, מבורך הוא. אך ישנה בעיה אחרת, והיא הצורה שהאדם מתנהג בה ברגע שאינו מבין את מעשיה, או שאינו מבין כמותה, וכאן עלולה להיווצר בעיה... נסביר על ידי דוגמאות:

ילדה קטנה או אישה?

"אני לא מבין ממה את נפגעת כל כך, מה בסה"כ

אמרת? -- פעמים שמשפט זה מעיד שהבעל אינו מבין עד כמה שונה הוא מאשתו, אינו מבין שנפגעת מהר, נפגעת מחוסר הערכה, נפגעת מחוסר הבנה, נפגעת מזלזול ולו הקטן ביותר. ומה קורה? כאשר הוא לא מצליח להבין אותה, אז ממילא הוא חוזר לעמדתו שאומרת: "כיוון שאין לה ממה להפגע, לכן אני נקי מאשמה" כך הוא מרגיש. וכאן עולה ובא אותו יסוד האומר לנו, שלא צריך להבין מהיכן נובעת לה הרגישות היתירה, עם רגשות אי אפשר להתווכח, תקבל את זה שלראש שלה אינך יכול להכנס ומהנחה זו תתחיל לכבדה ולהעריכה ולהזהר בדיבורך. אך אם לא תעשה כך ותמדוד את סף הרגישות של אשתך עם סף הרגישות שלך, תדע לך שזה יסבך אותך כל פעם מחדש. "למה כל הזמן את בוכה סתם, מה את ילדה קטנה?!" שוב אותה הבעיה ואותה הטעות, בשבילך זה סתם, בשבילה זה בכלל לא סתם! אישה רגישה, ככה הקב"ה ברא אותה, ולך יש צורך להכיר בזה ולחיות עם זה בצורה הטובה ביותר. "מכל דבר את נלחצת, אני לא מבין מה יש לדאוג?!" המשפטים האלה לא יעזרו לך, אישה בטבעה לחוצה ודאגנית, חבל על המאמץ!

כמו כן, פעמים האדם מנסה להכניס רוחניות קצת בשיחות ביניהם, רוצה לומר לה דבר מוסר או הלכה ואינו מבין מדוע אינה מתעניינת, מדוע מפקחת או מתעסקת בדברים אחרים, הרי הוא כל כך התלהב שקרא את החידוש הנפלא הזה. "למה את לא מקשיבה, רק שטויות מעניינות אותך?!". הוא אומר. גם פה עליך להבין, היא זה לא אתה, שמלבד מה שטבע האשה להיות גשמית וחומרית יותר מהגבר (מה שהטביעה בה הבורא כדי לסייעה בתפקידה בתור עקרת הבית), עוד עליך לדעת, שאישה אינה אוהבת רעיונות עמוקים, קושיות ותירוצים, או דרשות ארוכות ומייגעות, היא אוהבת לשמוע סיפורים מעניינים, דברים שמושכים את הלב ודברים שמדברים

אליה. ועליך בחכמה להכיר אותה ולמצוא דברים שמושכים את לבה ולא לבוא אליה בטענות. **וכן בעניין סדר ונקיון**, שגבר מסדר את הבית, מספיק לו **שיראה נקי**, האישה לעומתו רוצה שבאמת יהיה נקי, אך הוא אינו מצליח להבין, למה צריך להזיז את כל הבית הרי אף אחד לא מגיע לשם, למה צריך להתעייף? "שתגיעי לפסח תנקי" מציע טענה הגיונית מאד, אך זה לא יעזור לו, הם יתווכחו פעם אחר פעם על דברים כאלה ודומים להם, אך הוא לא מבין שאין שום טעם להלחם בטבעים אלו, החכמה היא ללמוד אותם ולכבד אותם ולמצוא את היופי שבהם, לא צריך להבין אותם!

אינכם קרוצים מאותו חומר...

עליך פשוט להבין שהיא שונה ממך, ככה הבורא יצר אותה, להבין שיש לה צרכים אחרים וכמובן לדעת מה הם. אך להבין את ההסבר מדוע זה כך אתה לא תצליח. מה שעליך להבין זה רק את דברי חז"ל בלבד: "**נשים עם בפני עצמן**" (שבת סב.). אינכם קרוצים מאותו חומר. אתה יכול להבין איך יש לה כוח לספר אותו סיפור בטלפון לעשר אנשים שונים, הלוך חוזר בלי להחסיר אפילו פרט אחד ועם אותה ההתלהבות בדיוק? [בעוד שאתה בפעם השנייה כבר התעייפת והשמטת חצי מהפרטים] אתה יכול להבין איך יתכן שמעדיפה האישה לשלם סכום כל כך גדול על זהב (זהב לבן), שצבעו זהה בדיוק לצבע הכסף, שההבדל העיקרי ביניהם הוא במספר האפסים שצריך בעת התשלום? (ושתוכל לומר לחברותיה שעונדת זהב לבן) אך מה שאתה בהחלט יכול וחייב להבין הוא, שככה היא.

"מי יכול ללכת עם תיק ריק רק משום שמתאים לצבע הנעליים?" שאל הרב בן ציון...

ואת הדברים האלה היה חי חכם בן ציון כל ימיו. בא לפניו אדם ושאלו: "כבוד הרב, אני לא מצליח להבין את אשתי!". ענה הרב: "מי אמר שאתה צריך להבין אותה? זו וודאי תקוות שווא להבין אותה! אלא מה", סיים הרב את דבריו: "לא דורשים מאיתנו להבין אותה, דורשים מאיתנו להוקיר ולכבד אותה ולהקים איתה בית בשמחה שהשכינה שרויה בו". ובזמן אחר שהיה אומר דברים ברוח זו, נשאל: "אם כך, כיצד יכול להיות שהשוני ביניהם אינו מפריע לך שיחיו באושר, הרי קשר רגשי עם הערכה הדדית, נובע דווקא מההזדהות, לא כן?!". "וודאי שלא!", השיב נחרצות והוכיח את דבריו בצורה פשוטה שאינה ניתנת לוויכוח: "היש אהבה יותר משל אב ובנו?" שאל, "והנה מלבישים את הילד בגדי שבת, חוזרים מביית הכנסת והילד מוצא שלולית ומחליט לקפוץ לתוכה עם הבגדים הנקיים והנעליים החדשות... נו, אתה מזדהה איתו עכשיו? מישוהו יכול להבין מה עבר לו בראש?!" ואחרי כל זאת, האם אהבתך אליו נפגמת ולו במשהו? לא ולא, הוא ילד ואתה מבוגר, וכך עליך להבין, אתה איש והיא אישה!".

לכן לסיכום בעל יקר: ביום שתתחיל להפנים את הדברים הללו, את ההבנה הפשוטה שלאישה יש הרבה תכונות שאנחנו לא יכולים להבין, ואת ההבנה הברורה שזה שאני לא מבין אותה, אין זה סותר את זה שאני יכול לכבד ולאהוב אותה. כמו כן, שתפנים שישנם דברים שהמלחמה עליהם אבודה מראש וחבל על האנרגיות, באותו יום תראה איך הקשר קופץ שלב קדימה. ה' יזכנו! **שבת שלום ומבורך!** [מתוך הספר **שירת הבית**] שמעון שורתי.

הציי יום של תורה

בס"ד

- 16:30 הרב **אלירן מלכה שליט"א**
(מגיד שיעור בשכונה)
- 17:15 הרב **עידן עמיהאל שליט"א**
(מגיד שיעור בשכונה)
- 18:00 הרב **אלון עטיה שליט"א**
(ראש מוסדות היכל המלך)
- 18:40 הרב **משה קינן שליט"א**
(ראש ארגון אופק)
- 19:20 תפילת מנחה וערבית סמוך

יתקיים אי"ה ביום ראשון

צום י"ז בתמוז

(י"ח תמוז 17/07 למניינם)

בביה"כ "משכן משה" רח' האנפה 2 גילה ב'

עזרת הנשים פתוחה

מרכזי תפא"ח

מגלים אוצרות

דוד וגולית הפלשתי

למה תצאו לערוך מלחמה, הלא אנוכי הפלשתי, ואתם עבדים לשאול. ברו לכם איש וירד אלי. אם יוכל להלחם אתי והיכני והיינו לכם לעבדים, ואם אני אוכל לו והכיתיו, והייתם לנו לעבדים ועבדתם אותנו."

נראה כיצד הידע הארכיאולוגי-היסטורי מתאים היטב למתואר במקרא, וכפי שעולה מדברי החוקרים. איש הביניים: "מלחמת הביניים (דו קרב) היתה נפוצה במיוחד בקרב העמים האיגאיים, והפלשתים בכללם. בקרבות מסוג זה הסכימו הצדדים מראש, שגורל המלחמה ייחרץ על-פי תוצאות הקרב של אנשי הביניים". "כבר בתקופה קדומה נפוצו בכנען מסורות על מלחמות ביניים של גיבורים ידועי שם". "גולית קרא איש ממערכות ישראל לדו-קרב, לפי נוהג המלחמה של גויי היס. פנייתו היתה לפי מסורת המלחמות השבטיות של ימי הקדם".

כלי מלחמתו של גולית: "כליו של גולית... הם טיפוסיים לאיש המלחמה האיגאיי", "על המראה החיצוני של הפלשתים ועל ציודם ונשקם נוכל ללמוד מתוך מקורות אחדים. תמונותיהם מצוירות על כותלי מקדשים במצרים, ובספרי שמואל נמצא תיאור גיבורם גולית והערות ביחס לצורתם, ציודם ונשקם. התמונות והתבליטים המצריים מציגים לפנינו גברים גבוהי-קומה... מגולחי זקן, בעלי פרופילים דומים לאלה המצויים בציורי הקיר בכרתה... אף תלבושתם, נשקם וציודם מתוארים בתבליטי הקיר המצריים והם מתאימים בכל לתיאור גולית המקראי (שמואל א יז, ה-ו), שהוא מדויק ואופייני".

גובהו הרב של גולית - כאמור, מהאיורים והחריטות שנתרו מאותה תקופה עולה כי הפלשתים היו גבחי קומה. אולם בעניין גולית נאמר כי גובהו היה: "שש אַמּוֹת וְנֶרְת" (אמה= כחצי מטר). מציאותם בכנען של ענקים, הגבוהים וחזקים משמעותית משאר בני האדם, ידועה היטב גם מהתיעוד ההיסטורי.

סופה של התקרית ידוע היטב: דוד התנדב להילחם בגולית, כשהוא מצוייד רק בקלע ובמקל, אך חמוש באמונה איתנה באלוקי ישראל: "וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי אֵתָהּ בָּא אֵלַי בְּחַרְבַּ וְבַחֲנִית וְבַכִּידוֹן וְאֲנִי בָא אֶלַיךְ בְּשֵׁם ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי מִעְרָפוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָרַפְתָּ... כִּי לֹא בְּחַרְבַּ וְבַחֲנִית לְהוֹשִׁיעַ בִּי לְהִמָּלְחָמָה וְנָתַן אֲתָכֶם בְּיָדוֹ". ובכוח זה הצליח להרוג את גולית, ולגרום למפלת הפלשתים: "וַיִּחַזַק דָּוִד מִן הַפְּלִשְׁתִּי כִּקְלַע וְבָבָב נִיר אֵת הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמְתֵּהוּ וַחֲרַב אֵין בְּיַד דָּוִד. וַיֵּרָאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּימַת גִּבְרָם וַיִּנְסוּ".

התנ"ך מספר כי לאחר ששאול נתמנה למלך הוא מרד בפלשתים ששלטו בישראל באותה תקופה, ולאחר שנצחם, הם התאספו למלחמה נוספת נגדו בעמק האלה שליד בית-שמש. "וַיֵּאָסְפוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת מַחֲנֵיהֶם לְמִלְחָמָה וַיֵּאָסְפוּ שָׂכָה אֲשֶׁר לְיַהֲדָה, וַיָּחֲנוּ בֵּין שׂוֹכָה וּבֵין עֶזְקָה בְּאֶפְסַי דְּמִים. וַשְּׂאוּל וַיֵּאָסֶף נְאֻסָּפוּ וַיָּחֲנוּ עִמָּק הָאֵלָה, נֶעְרְפוּ מִלְחָמָה לְקִרְאֵת פְּלִשְׁתִּים".

מיקומן של הערים הקדומות שוכה וְעֶזְקָה המוזכרות בפסוק ידוע גם כיום. עזקה מזוהה כְּתַל עֶזְקָה או תל זְכָרְיָה - סמוך לעמק האלה ודרומית למושב זכריה. בחפירות שערכו הארכיאולוגים האמריקאים פרדריק בליס ורוברט מקאליסטר בתל עזקה בשנים 1898 - 1900, נתגלו שרידי חומות ומגדלים המיוחסים לעזקה הקדומה, חותמות "למלך", וממצאים נוספים. שוכה מזוהה כיום כתל שוכה שבעמק האלה (הידוע גם בשם "גבעת התרמוסיים" על שם פריחת התרמוסיים היפה שבו).

מי היו הפלשתים, המוזכרים גם במקומות נוספים במקרא? מוצאם אינו ידוע בבירור, אבל החוקרים סוברים שהגיעו לארץ ישראל בתקופה קדומה מאוד, מאזור אגן הים האגאי, מיוון או כרתים. בארץ, הם התיישבו בעיקר ברצועת החוף והשפלה. עריהם המרכזיות היו גת, עקרון, אשדוד, אשקלון ועזה, וכולן מוזכרות בתנ"ך. יש הסוברים כי מקור שמם הוא מהשורש השמי פ-ל-ש, והוא בעצם כינוי לגנאי המזכיר את בואם לארץ כפולשים. הם היו עם תקיף, לוחמני ובעל מוסריות ירודה, שהתקיף את שכניו לעיתים קרובות ולמעשה היה במאבק תמידי עם שבטי ישראל. סופם היה שבוכדנצר, שכבש את הארץ, השתלט גם עליהם והגלה אותם לבבל. ואכן, בכתובות בבליות ופרסיות אנו מוצאים התייחסות לאנשים המכונים "אשקלונים" או "אשדודיים", וכפי הנראה מדובר בגולים הפלשתיים. מאוחר יותר הם נטמעו באוכלוסייה המקומית.

ממשיך המקרא ומתאר כיצד גיבור הענק הפלשתי. גולית; יליד העיר גת, מתייצב בחזית המלחמה, קורא בהתרסה לבני ישראל לשלוח אחד מגיבוריהם להילחם עימו, ועל פי המנצח בדו-קרב זה תוכרע המלחמה "ויצא איש הביניים ממחנות פלשתים, גלית שמו מגת, גבהו שש אמות וזרת. וכובע נחושת על ראשו, ושריון קשקשים הוא לבוש, ומשקל השריון חמשת אלפים שקלים נחושת. ומיצחת נחושת על רגליו, וכידון נחושת בין כתפיו. ועץ חניתו כמנור אריגים, ולחבת חניתו שש מאות שקלים ברזל, ונושא הצינה הולך לפניו, ויעמוד ויקרא אל מערכות ישראל ויאמר להם,

המשך שיחת הרב << הנמצאים במצב שלו. ככה זה עובד. דווקא שאתה רוצה לטפל בעניינים שלך, דווקא שם תדאג לאחרים, דווקא דרכם יגיע לך השידוך. העיקר לצאת מהקופסא שלנו. אל תגיד חבל. אל תגיד למה אני? יש עוד אנשים! היו כאלו שטעו לומר כך והפסידו הכל. כך בדיוק קרה עם נבוכדנאצר, שבמשך שנה שלימה נתן לעניים, ואחר כך אמר "חבל שחילקתי להם, אם לא הייתי מחלק הייתי עכשיו עשיר גדול יותר, מעתה אני מפרנסים". עוד הוא לא סיים לומר את המשפט הזה וה' זרק אותו מהמלכות שלו. ה' לא צריך אנשים כאלו, שאכפת להם רק מעצמם.

לשאוף להיות דומה לו יתברך. לעשות דברים רק בגלל שצריך להיות טוב, ולא בגלל שום סיבה אחרת. רק בגלל שצריך להיות טוב. אחד האדמור"ים סיפר על גביר אחד, שלרגל עסקיו יצא לנסיעה עם שניים מעוזריו, והנה תוך כדי נסיעה הם שומעים קול בכי בוקע מתוך השדה. השעה היתה שעת לילה מאוחרת ובחוץ ירדו גשמים ללא הרף, הגביר ביקש מהעגלון שיעצור ויחד ירדו שלושתם כדי לאתר את מקור הבכי. הם מצאו עגלה שהתהפכה ושקעה בחלקה בתוך הבוץ ובעל העגלה כבר כמה שעות מושלך על הארץ פצוע וחבול כאשר העגלה מכבידה על גופו ולא מאפשרת לו לזוז ממקומו. ניגשו שלושתם יחד ובמאמץ רב הצליחו להפוך את העגלה וכך חילצו את היהודי ששכב מתחתיה לאחר שאיבד דם רב.

הם לקחו אותו לעגלה של הגביר הפשיטו מעליו את בגדיו הרטובים, חבשו את כל פצעיו, הלבישוהו בגדים אחרים שהיו עימם בעגלה והדליקו מדורה כדי לחמם את גופו עד שהכרתו שבה אליו. הגביר החליט לוותר על תוכניותיו ולחזור לביתו כדי לטפל בחולה, וכך טיפל בו כמה ימים עד שהבריא לגמרי. לאחר שהבין שגם מצבו הכלכלי לא כל כך טוב החליט לסייע בידו, הוא נתן לו סכום כסף כדי לקנות סוס ועגלה חדשים ועוד הוסיף לו כסף כדי שיקנה סחורה. אמר לו הגביר "אם

אמר להם הקב"ה, שיוסיפו גם את משקל העגלה לחשבון, אבל גם זה עדיין לא הספיק להכריע את הכף. אמר הקב"ה, שיוסיפו גם את משקל הבוץ שהיה על העגלה ועל הנעליים של הגביר. לאחר שהוסיפו אותם הוכרע כף המאזניים לזכות. אמר הקב"ה "זכאי זכאי!". הבוץ הכריע לו את הכף. כי אפילו בוץ אם הוא בא מתוך אהבת ישראל, מתוך רצון לתת ולעזור, לזהב ייחשב.

"מי" מצַעֲדֵי גֶבֶר וְאֶדָם מַה בְּיָדוֹ דְרָפוֹ" - אם אחד פנה אליך לעזרה הוא היה יכול לפנות גם לאחרים, אבל ההשגחה גלגלה את רגליו עד אליך כדי שאתה תהיה השליח. אם אתה לא רוצה להיות השליח הרבה שלוחים למקום, אבל אתה צריך להבין שהחמצת את התיקון שלך.

רבי עקיבא היה מוכן ארבעים יום להפסיק את תלמודו בשביל להתפלל על ילד אחד שאביו מת, ואותו ילד צריך להגיד עליו קדיש ואין לו שום מושג בתורה ומצוות, וגם כשמנסים ללמד אותו הוא לא קולט שום דבר. זו אהבת ישראל, רבי עקיבא אמר "איך אני יכול לשבת וללמוד תורה או לשבת ולאכול, כאשר אני יודע שהיהודי הזה נידון בצער על מעשיו המקולקלים".

זה כל היהודי: לתת! לתת את הנשמה ואת הלב! **שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבי.**

הפלא ופלא

מלאות הברכה

אחיי, מאין אתם? חלק ב'

את המנהגים שאיתם עלו הורינו לארץ הקדושה. "אני מבין אותך" אמר האה, אך קשה לי לפעמים בוקר-אורז צהריים-אורז ערב-אורז חייב קצת לגוון. וגם כבר שהעזתי לגוון ביקשתי משהו שכולו אורז. נו, שיהיה. אנחנו נשאר העדה שאוהבת אורז, תה ואורז. את יודעת מה, ספרי לי קצת על העדה שלנו, על המנהגים ועל נכסי צאן הברזל שלה. האחות התחילה לספר ואני, הפעלתי את מכשיר ההקלטה. הוטו און יקירי, וכמו בכל שבוע, נתחיל.

יהדות איראן או קהילת יהודי פרס היא אחת הקהילות היהודיות הוותיקות הגדולות מבין הקהילות היהודיות באסיה. גם כיום, יהודי איראן נקראים במסודות שונים יהודים פרסים על שם הממלכה הפרסית והשפה הפרסית. יש המקדימים את הימצאותם של בני ישראל בפרס עוד בזמנים קדומים ממש עד ימי גלות סנחריב. תולדות יהודי פרס נמתחות על פני רצף בלתי פוסק מעל 2500 שנה.

שאלת על נכסי צאן ברזל? מגילת אסתר מתארת את חיי היהודים בפרס בעת העתיקה תחת שלטון המלך אחשוורוש. עוד מנכסי צאן הברזל שלנו, על פי המסורת האיראנית העתיקה קבר דניאל הנביא, וקבר מרדכי היהודי ואסתר המלכה אף הם נמצאים באיראן הקדומה. רוב יהודי איראן מגדירים את עצמם כמסורתיים. אך עם זאת, ישנם מנהגי נימוסים והליכות שהפכו עם הזמן כאורח חיים. לדוגמה: אירוח והכנסת אורחים ברמה הגבוהה ביותר. וכן שליחת נציג מהמשפחה להביא את האורחים ומלווה אותם בצאתם ואף מוודא שהגיעו הביתה לשלום.

בראש כל קהילה עמדה מנהיגות כפולה: הרב, או בכינויו ה"מוֹלָא" (משם בא הצדיק מולא אור שרגא וזע"א), הוא היה המנהיג הדתי ושימש כשוטח, דיין ומורה. המנהיג הציבורי היה אחד מעשרי הקהילה והוא ייצג את הקהילה בפני השלטונות. המרכז הקהילתי החשוב היה בית הכנסת, שלעיתים שימש גם כמרכז חינוכי – מכתבא כ'אנה או מולא כ'אנה. החינוך המסורתי כלל לימוד תורה לבנים עד גיל 14 (הבנות למדו בביתן). הלימוד היה רב גילאי וכלל בעיקר שנינו של כתבי הקודש. היה זה לימוד בסיסי שהתקיים בתנאים קשים אך התקיים בכל עוז. רוב יהודי איראן עלו לארץ הקודש, כיום יש כ-8000 יהודים באיראן שמבוססים שם ואינם רואים נחיצות בעלייה ארצה. מי ייתן ויזכו כל אחינו שבגולה לעלות אל ארץ הקודש במהרה בימינו. ויזכו כל בית ישראל לשבת של קודש ושלוש ממוני, אוהבכם, אברהם נון.

שבת שלום לכל הקוראים היקרים. בעלון הקודם, התחלנו בסדרת כתבות מרתקות על העדות המובילות בשוק (כולן מובילות! זה רק בשביל לגרום לכם להבין שאני חדשני). גם השבוע, אגיש לכם על מגש של כסף, את מכמני אחת העדות. שימו קילו אורז בכיס, ובואו איתי לטיול.

בכל שבוע, מתאחדת משפחת אג'ידאנפור (ג'אן) ומתכנסת לארוחה המשפחתית הקבועה. המרכיב העיקרי של כל המגש הזה הוא... אורז! אורז! אורז! שרוף, שרוף מלמעלה- שם אחד, שרוף מלמטה- שם אחר, עם שמיר- שם נוסף. בקיצור, בכל פעם שהסתבך להם משהו עם האורז, קראו לתבשיל על שם המריבה. בעל פרסי השפיל את ביתו על האורז שלא יצא טעים קרו לזה 'אשפאלי', בקיצור, מיני תבשילים אין קץ ובסיס אחד-אורז.

יום אחד, קם אחד האחים וקרא תיגר. ממש באמצע הארוחה פנה האח הבכור, משאללה המדאן אג'ידאנפור שמו, והצהיר: משבוע הבא, אין פה יותר אורז, רק סושי. כל האחים התעלפו. האחות הקטנה חרימיאן בת נאובאר התעלפה והבית כולו בהמולה. "מה קרה לאחינו הבכור? מה, ככה רוצה הוא לעזוב את מסורת האבות?". היחידים שלא חשו לדברי האח, הם ההורים השנונים והיקרים. מוראד בן זכריה והאמא (תבדלחטי"א) מהרידאי בת נעים. את האמת, הסיבה שהם לא שמו לב, זה כי הם כבדי שמיעה, ומטעמי נוחות החליטו שבזמן הארוחה מכבים מכשירים וחוסכים בטרייה וגם לא שומעים תלונות, שתי ציפורים במכה אחת. נחזור למהומה. האחים אצו רצו, מנסים לנער את האח הגדול מטעותו, והוא בשלו. לאחר התקררות סיר הלחץ הרותח, החלטנו לשבת בסלון (המרופד בשטיחים פרסיים מקיר לקיר) לשתות ספל תה חם ולדבר על מה שקרה. לאחר שכל צד הסביר מהם טענותיו, קם האח הצעיר, קמי, והסביר לא האח הבכור (אין מקום לרשום שוב את שמו) שאין שום בעיה לא לאכול יותר אורז, אך עליו לקחת בחשבון, שגם בסושי, המרכיב העיקרי הוא... יפה, אורז!

האח הבכור, סוג של התייאש והלך לחדרו לישון. בזמן שהוא מנסה להירדם, אחותו הקטנה החליטה שהיא מסבירה שזה לא ייתכן ככה לנטוש את מסורת אבותיהם הקדושים, והחלה מתפללת "מי ייתן ויפקחו עיניו של אחינו הבכור השם שישמור אותו מעין הרע, לשון הרע, דיבור רע, אמן ואמן, ויחזור לו שכל שלו במקום, אמן!". כל האחים ענו אמן והתפזרו לחדריהם. האחות הקטנה, עמדה על פתח החדר של אחיה הבכור וראתה כי עודנו ער. היא שאלה אם אפשר להעיר לו משהו והוא ענה בחיוב. "אחי היקר, עלייך לזכור שאנחנו עדה קדושה, ועם מסורת אבות של שנים, אל לנו לשכוח מאין באנו, והכי חשוב

גלידה בהלכה

האם מותר לנקות פניהם במגבת, או שמא יש לחשוש בזה לאיסור צובע?

מבואר בשולחן ערוך (שכחי סעי'מח), שמלי שנפצעה ידו בשבת ויורד לו ממנה דם, אין להניח על ידו מגבת שיש לחוש בזה לאיסור צובע (וכן עוד בשולחן ערוך (סוף סימן שכ"ב), שמי שאכל תותים או רימונים, אין לו לנקות פיו בבגד משום צובע), אם כן, הוא הדין בנידון שלנו, שצריך להיזהר בזה ולא ינקו בבגד משום חשש צביעה (ועיי בחזו"ע ח"ה עמ' יז, שאינו איסור מעיקר הדין ודינו ככל פסיק רישא שמותר מעיקר הדין. ועיי כיצד הסביר לשון מ"ן השו"ע שכתב בלשון (אסור). אמנם כתבו הפוסקים, שמעיקר הדין יכול לנקות בנייר חד פעמי.

מהי הברכה הראויה לברך על גלידה שאוכלים אותה עם גביע, האם יש חילוק בין סוגי הגלידות? ומה הדין שאוכל גלידה ששמים אותה בין שני ביסקוויטים (קסטנה)? בנידון זה יש לחלק בין האופנים:

גלידות שהגביע חשוב וטעים ('טילון'): יש לברך עליהן 'מזונות', שזה הוא ברכתו של הגביע ופוסט את הגלידה, וכן כשמתחיל לאכול יטעם קודם מהגביע. אמנם אם אוכל קודם מהגלידה, מברך עליה 'שהכל' ואחר כך מברך מזונות על הגביע (וזה אפילו אם הגלידה חשובה לו יותר מהגביע).

גלידות שאין הגביע חשוב ואין בו טעם: מברך 'שהכל' ופוסט את הגביע, כיוון שהגביע בא רק להחזיק את הגלידה ולא בא לאכילה בפני עצמו (כיום שהגביעים טעימים גם בפני עצמם מסתבר שדינו כדעיל), ומבואר בשולחן ערוך (סי' ריב סעי'ב, וסי' קס"ח סעי'ח), שבאופן כזה צריך לברך על הגלידה ולפסור את הגביע (ראם אכל את הגלידה ולבסוף נשאר מהגביע בלבד, אף על פי כן לא חוזר ומברך מזונות).

קסאטה: כיוון שהביסקוויט שלה טעים, הסיק מ"ן הרב עובדיה זצוק"ל (בבי"א ח"ז סי' לג' אות ג'), שיברך מזונות, יטעם מהביסקוויט ויפסור את הגלידה. והנכון, שיקח חתיכה מהביסקוויט או הופל ויברך מזונות ויכוון שלא לפסור את הגלידה ואח"כ יחזור ויברך 'שהכל' על הגלידה. והוא הדין ככל זה ב'קרמבו'.

מי שיושב בסעודתו והגישו לו לקינוח הסעודה גלידה או ארטיקים, האם צריך לברך? והאם יש חילוק בין יום חול לשבת?

הדין ביום חול: האוכל גלידה לקינוח סעודה (בין שאוכל בתוך הסעודה בין לאחריה), דנו הפוסקים האם צריך לברך כמו בכל קינוח שאינו בא מחמת הסעודה. יש אומרים, שכיוון שיש מחלוקת האם גלידה וארטיק דינם כמשקה ולהלכה אין אנו מברכים על משקה בסעודה (מבואר בס"י קע"ד סעי'ז), אל כן גם בזה יש לחוש שלא לברך (כן דעת הראשונים הר"ה"ג יצחק יוסף שליט"א בילקוט יוסף רצ"ט על ברכות עמ' רצ"ט. וכתב, שכן דעת אביו מ"ן זצוק"ל. אמנם ע"ש שכתב, שלא יאכל גלידה בסעודה לכתחילה, שלא ייכנס למחלוקת). ויש אומרים, שאף על פי שיש צד שגלידה דינה כמשקה, מכל מקום כיוון שאינה כחלק מהסעודה כלל, אלא שמביאים אותה לקינוח ותענוג בלבד, על כן צריך לברך עליה בתוך הסעודה (כ"י"כ הר"ה"ג דוד יוסף הלכה ברורה ח"ט עמ' קצ"ג. וכתב, שכן דעת אביו מ"ן זצוק"ל ושאלו חז"ר בו ממה שהורה קודם לכן. וצ"ט). ולכן ישתדל שלא לאכול גלידה בתוך הסעודה, אלא יביא את הגלידה לאחר ברכת המזון ויצא מהמחלוקת, אמנם אם בכל זאת רוצה לאכול, יברך קודם לכן על מאכל שוודאי צריך ברכה בסעודה, כגון ממתק וכדו', ויכוון לפסור את הגלידה.

הדין בשבת (ובשאר סעודות שעושים בהן קידוש): כיוון שנפסק להלכה, שיש פוסט את כל המשקים, על כן המקדש וכן שאר המסובים (דווקא שטעמו מן היין) לכל הדעות אין להם לברך על הגלידה בתוך הסעודה (באופנים שנתבאר בס"י קע"ד סעי'ב, וע' בלכה ברורה שם), משום ספק ברכות להקל (שהרי לצד שגלידה דינה כמשקה, נפטרה בברכה על היין), אך מכל מקום, אף בשבת ראוי לעשות כעצות הנ"ל (ומוזה נלמד, שהמחמירים לקיים דברי השולחן ערוך בס"י קע"ד סעי'ז, לברך על שתייה ולשתות פחות מכשעור קודם הסעודה כדי לצאת מן הספק אם צריך לברך על משקים בסעודה, פטרו מספק גם את הגלידה שהיא ספק משקה, ולכן לא יברכו (אף לדעת הרב דוד יוסף) על הגלידה בתוך הסעודה ויעשו כעצות הנ"ל).

מי שאכל ארטיק או גלידה בשבת והתלככו פניו בצבעם של הגלידה [מצוי בתניקות שנותנים להם גלידה שאוכלים בכוחות עצמם ומתלככים],